

GAZETA LWOWSKA.

Z **Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Srodę** kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł., miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.**

PRENUMERATA.

Na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM łącznie z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:

Na czwarty kwartał 1859, od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu : : : : 4 zł. } waluty austr.
z pocztą : : : : 5 zł. }

Z dodaniem 5 cent. na stempel kto żąda osobnego kwitu, a nadto Urzędu i Władze iż nie przyjmują niefrankowanych listów, załączają tyle należyci, ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Przesyłki (*franco*) odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcyja. — Azja. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Dyrekeya finansów krajowych we Lwowie mianowała kancelaryjnego asystenta III klasy *Jana Zawadkiewicza* stałym asystentem kancelaryjnym II klasy, kancelaryjnego asystenta III klasy *Józefa Dutkiewicza* asystentem rachunków podatkowych II klasy, dalej urzędowego asystenta *Mikołaja Hrynasiwicza* stałym, zaś praktykantów urzędowych, *Mikołaja Baranowskiego*, *Kazimierza Sokulskiego* i *Nikodema Serafskiego*, oraz nadzorcę straży finansowej *Sylwestra Kozłowskiego*, i dyurnistę *Pawła Bieleckiego* prowizorycznymi asystentami kancelaryjnymi III klasy.

Na założenie trywialnej szkoły w Dmytrowicach, przemyskim obwodzie zobowiązała się tamtejsza gmina po wieczne czasy: wznieść do przyszłego lata szkolny budynek z mieszkaniem dla nauczyciela na gminnym obok gr. k. kościoła leżącym gruncie w przestrzeni mniej więcej pół morga, utrzymywać tę szkołę zawsze w dobrym stanie, tymczasowo zaś umieścić szkołę za przyzwoleniem gr. k. proboszcza Łapickiego w starym parafialnym budynku, sprawić i dokupywać potrzebne szkolne porządki, starać się o potrzebną w szkole usługę, dostarczać co roku na opał szkoły 276 okłotów słomy i każdoczesnemu nauczycielowi płacić co roku kwotę 173 zł. 60 c. walutą austr.

Okazaną temi ofiarami dążność ku podniesieniu oświaty ludu podaje c. k. namiestnictwo z zasłużonem uzaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Jubilacya fml. Kempen de Fichtenstein.)

Wiedeń, 12. września. Jego c. k. apostoł. Mość raczył najłaskawiej nadać najwyższą uchwałą z dnia 4. września b. r. fml. Janowi baronowi Kempen de Fichtenstein w uznaniu jego więcej niż pięćdziesięcioletniej, w rozmaitych stosunkach udowodnionej służby gorliwej, przy przejściu w stan pensyi tytuł i godność feldzeugmeistra *ad honores*.

(Patent cesarski w sprawach kościoła ewangelickiego.)

Gazeta wiedeńska zawiera następujący patent cesarski z 1. września 1859 względem wewnętrznego urzędzenia spraw szkolnych i naukowych, tudzież względem praw przysługujących kościołowi ewangelickiemu obydwóch wyznań w królestwach: Węgierskiem, Kroackiem i Sławońskiem, w województwie Serbskiem, w banacie Temeskim i Pograniczu wojskowem.

My Franciszek Jozef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austrii, król Węgierski i Czeski, król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Iliryi i t. d. i t. d.

Synody ewangelickie obydwóch wyznań w Naszem królestwie Węgierskiem, które zbor swój odbyły w Peszcie i Budzie w miesiącu wrześniu i październiku 1791, przedłożyły Naszemu dostojnemu poprzednikowi, niegdyś Cesarzowi Leopoldowi II. do najwyż-

szego potwierdzenia kościelne projekta do ustawy względem zastępstwa kościelnego i administracyi w stopniowem urzędzeniu gmin parafialnych, senioratów, szczególnych superintendentur i wszystkich w ogóle superintendentur jednego lub drugiego wyznania, a to co do organizacyi przyszłych synodów obydwóch, względem urzędzenia i kierunku spraw szkolnych, i w końcu co do praw traktujących o sprawach małżeńskich, jak niemniej i co do procedury zachować się mającej w sporach małżeńskich w obec powołanych w tej mierze sądów kościelnych. Otóż od owego czasu były sprawy te przedmiotem licznych rozpoznań.

W zamiarze załatwienia wspomnianych projektów synodalnych względem zastępstwa i administracyi spraw kościelnych przesłano przez Naszego ministra wyznań i oświecenia konwentom dystryktowym obydwóch wyznań zarys ustawy do sprawozdania, poczem uwzględniono przy powzięciu uchwały Naszej odnoszące się sprawozdania wszystkich superintendentur, jak niemniej i późniejsze w tej mierze odnoszące się oświadczenia i podania ewangelików obydwóch wyznań z Węgier i z województwa Serbskiego, tudzież z banatu Temeskiego.

Poddałszy pod pilną rozwałę wszystkie w tym względzie przedłożone nam propozycye, a teraz w zamiarze, by kościół ewangelicki obydwóch wyznań na Węgrzech, w Kroacyi i Sławonii, w województwie Serbskiem, tudzież w banacie Temeskim, i w Pograniczu wojskowem wprowadzić niezwłocznie w używanie ważnej dla ogółu konstytucyi, i by ułatwić dalszy jej rozwój w drodze regularnie zbierać się mających synodów, dalej by procedurze w sprawach szkolnych i naukowych ewangelików nadać tryb stały, i nareszcie by zasadam, według których chcemy mieć wykonane prawo naszego nadzoru monarchicznego nadać wyraz jasny i należyty — postanowiliśmy po wyrozumieniu Naszych ministrów i po wysłuchaniu Naszej rady państwa rozporządzić dla załatwienia wspomnianych sprawozdań synodalnych i w dopełnieniu §. 4 artykułu XXVI jak następuje:

§. I. Zastępstwo i administracya kościoła ewangelickiego, tak wyznania augsburskiego, jak i helweckiego rozpada się według dotychczasowego zwyczaju na trzy działy następujące:

- a) na gminy parafialne,
- b) na gminy powiatowe (senioraty tractus) i
- c) na gminy superintendenturalne (superintendentury). (C. d. n.)

Ameryka.

(Przesilenie finansowe w Brazylji.)

Rio Janeiro, 9. sierpnia. W izbie deputowanych odczytano po raz trzeci projekt ustawy, według której banki będą obowiązane wykupywać swoje banknoty po upływie trzech lat w złocie. Jeszcze spodziewają się niektórzy, że bil nie utrzyma się w senacie, pomimo tego sprawiła ta wątpliwość w wszystkich większych handlowych miastach państwa przesilenie finansowe.

Hiszpania.

(Cesarz marokański umarł. — Sprzedaż dóbr duchownych.)

Madryt, 8. września. Według depezy z Gibraltaru z dnia 7. września umarł Cesarz marokański i obawiają się niezwłocznego wybuchu rewolucyi.

— Hiszpani rozpoczęli nieprzyjacielskie kroki na mieszkańców okolicy Ceuty.

— *Corresp. autgr.* utrzymuje, że konkordat z Rzymem zezwala na sprzedaż dóbr wszelkich z wyjątkiem presbyteryi i biskupskich pałaców. Dobra płacić będą w obligacyach nietykalnych.

Anglia.

(Ćwiczenia wojenne w marynarce.)

Londyn, 9. września. Do Portsmouthu nadszedł rozkaz, uzbroić zupełnie i mieć w pogotowiu do dnia 10. b. m. wieczór 10 parowych kanonierskich łodzi, ażeby mogły odpłynąć na morze i przedsięwziąć ćwiczenia w strzelaniu.

W nowych Armstrongskich zakładach w Woolwichu rozpoczęto roboty i do końca miesiąca będzie gotowych 120 najlepszych dział. Wszystkie wojenne okręta w wojennym porcie Malty udają się pod dowództwem wiceadmirała Fanshawe w podróż dla ćwiczenia, które potrwa 6 tygodni i rozciągnie się aż do Liworny, Genuy i niektórych południowo-hiszpańskich portów.

Francya.

Paryż, 9. września. Dzisiejszy *Monitor* zawiera następujący artykuł znany już w głównej treści z depešy telegraficznej: „Kiedy wypadki mówią same przez się, zdaje się na pierwsze wejście, że niepotrzeba ich wyjaśniać. Wszelako jeżeli namietność lub intryga przekreca najprostsze rzeczy, nastaje nieodzowna konieczność przywrócić ich znaczenie, ażeby każdy poznawszy stan rzeczy mógł podług tego oceniać tok wypadków.

W miesiącu lipcu, kiedy francusko-sardyńska i austriacka armia stały naprzeciw siebie między Adygą i Mincio, były widoki z obu stron prawie jednakowe, bo jeżeli armia francusko-sardyńska miała za sobą moralny wpływ odniesionych korzyści, to austriacka była liczbą mocniejsza i opierała się nie tylko na strasznych twierdzeniach, ale prócz tego jeszcze na całej Niemcy, która gotowa była na pierwsze hasło stanąć w obronie Austrii. Gdyby to istotnie było nastąpiło, musiałby był Cesarz Napoleon odwołać swoje wojska od brzegów Adygi i wyprowadzić nad Ren, a w takim razie byłaby sprawa włoska, dla której prowadzono wojnę, jeżeli niezgubiona to przynajmniej wiele zagrożona.

W obec tak krytycznych stosunków sadił Cesarz, że byłoby z korzyścią również dla Francji jak i dla Włoch, zawrzeć pokój, jeżeliby warunki odpowiadały programowi, jaki sobie zakreślił i przyniosły pożytek sprawie, której usłużyć pragnął.

Przedewszystkiem potrzeba było wiedzieć, czy Austrija odstąpi traktatem zdobytą ziemię, powtóre czy rzeknie się otwarcie przewagi, jaką uzyskała na całym półwyspie, czy dopuszczeniem systemu federacyjnego uzna narodowość włoską i czy nakoniec zezwoli obdarzyć Wenecję instytucjami, któreby utworzyły z niej prawdziwą prowincję włoską.

Co do pierwszego punktu odstąpił Cesarz Austrii bez oporu zdobytą prowincję, a co do drugiego przyrzekł najobszerniejsze koncesje dla Wenecji, chcąc przysłać jej organizację urzędniczą na wzór Luxemburga w stosunku do rzeszy niemieckiej; wszelako do tych koncesji przywiązał jako warunek niezbędny (*conditio sine qua non*) powrót Arcyksiążąt do państw swoich.

Tak więc stanęła jasna kwestya w Villafranca: albo niemógł Cesarz nie zastrzegać dla Wenecji i musiał poprzestać tylko na korzyściach zdobytych orężem, albo też chcąc uzyskać ważne koncesje i uznanie zasady narodowości musiał zezwolić na powrót Arcyksiążąt. Zdrowy rozum ludzki wskazywał mu przeto, jak miał postąpić, gdyż niechodzilo wcale o to, by przywracać Arcyksiążąt za pomocą wojsk obcych, lecz przeciwnie by skutecznie ich powrót z odpowiednią gwarancją, za pomocą wolnej woli ludności, starając się ją przekonać, jak wiele wymaga tego powrotu pomysłowość wielkiej ojczyzny włoskiej.

Taki jest w kilku słowach prawdziwy wykład negocjacji w Villafranca, i każdy bezstronny sędzia przyzna, że Cesarz Napoleon uzyskał traktatem pokoju równie tyle a może i więcej jeszcze niż zdobył orężem. I to też znać potrzeba, że Cesarz Napoleon nie mógł patrzeć na to bez uczucia głębokiej sympatii, jak otwarcie i stanowczo zrzekał się Cesarz Franciszek Józef, dla pokoju europejskiego i w chęci przywrócenia przyjaznych stosunków z Francją, nie tylko jednej z najpiękniejszych prowincji swoich, ale oraz niebezpiecznej może, jednakże sławnej na wszelki sposób polityki, która Austrii zapewniła panowanie we Włoszech.

I w samej rzeczy, jeśli traktat szczerze był dokonany, nie była już Austrija dla półwyspu owym mocarstwem nieprzyjawnym i groźnym, które od Parmy po Rzym, a od Florencji aż do Neapolu krzyżowało wszelkie dążności narodowe; owszem stawała się mocarstwem przyjawnym, zgadzając się najchętniej na to, by nie była już po tej stronie Alp mocarstwem niemieckim i pozwalając nawet rozwijać narodowość włoską aż do wybrzeży Adryatyku.

Z tego wszystkiego łatwo pojąć, że gdyby po zawarciu pokoju losy Włoch były powierzone mężom, którzyby więcej troszczyli się przyszłością wspólną ojczyzny niż drobnymi korzyściami stronniectw, byłyby ich starania niezawodnie zmierzały do tego, by rozwijać dalej postanowienia traktatu zawartego w Villafranca, nie zaś utrudniać ich przeprowadzenie nowymi przeszkodami. Czyż niebyłoby rozumniej i patriotyczniej powiedzieć Austrii: Pragniesz powrotu Arcyksiążąt? Dobrze; ale w takim razie chęć dopełnić wiernie twoich przyrzeczeń względem Wenecji; niechaj otrzyma własny żywot dla siebie; niech posiada włoską administrację i armię; słowem niech Cesarz austriacki będzie już po tej stronie Alp

tylko Wielkim księciem Weneckim, tak jak Król holenderski jest w obec Niemcy tylko Wielkim księciem Luxemburskim.

Być może nawet, że jawne i przyjazne układy byłyby skłoniły Cesarza Austrii do przyjęcia kombinacji, któreby więcej zgadzały z życzeniami objawionymi w księstwach Modena i Parma.

Cesarz Napoleon musiał po tem co zaszczyt, liczyć na zdrowy rozsadek i patriotyzm Włoch, sadząc, że pojma kierująca zasadę jego polityki, zawartej w tych słowach: „Zamiast podejmować wojnę europejską a tem samem narażać na niebezpieczeństwo niezawistość własnego kraju, zamiast wydać dalszych 300 milionów i przelać krew 50.000 swoich żołnierzy, przyjął Cesarz Napoleon pokój, który po raz pierwszy od wieków uświęca narodowość półwyspu. Piemont, który najszczególniej reprezentuje sprawę włoską, widzi swoją potęgę znacznie wzmocnioną, i jeżeli konfederacja przyjdzie do skutku, będzie odgrywać w niej pierwszą rolę, wszelako jedyny tylko warunek przywiązany jest do wszystkich tych korzyści, mianowicie powrót dawnych panujących dynastji do swoich państw.”

Tak przemawiał rozsadek, i niewątpimy dotąd jeszcze, że głos ten pojnie zdrowsza część narodu. Bo cóżby nastąpiło inaczej? Rząd francuski oświadczył już: że Arcyksiążęta niepowrócą do swoich państw za pomocą obcego oręża, ale ponieważ część warunków ułożonych w Villafranca niebyłaby dopełniona, uważałby się Cesarz austriacki uwolnionym od wszelkich przyrzeczeń na korzyść Wenecji. Niepokojony nieprzyjawną demonstracją na prawym brzegu Padu utrzymywałby na lewym brzegu stan wojenny, i zamiast polityki pojednania i pokoju powstałaby znowu polityka niedowierzania i nienawiści, któraby sprowadziła nowe zakłócenia i nieszczęścia.

Wszyscy zdają się przywiązywać wielkie nadzieje do kongresu europejskiego. My sami pragniemy go z całego serca, ale wątpimy bardzo, by mógł zapewnić lepsze warunki Włochom. I kongres będzie żądał tego, co słuszne. A czyż byłoby słusnością wymagać od wielkiego mocarstwa znacznych koncesji, nieofiarując mu za to stosownego wynagrodzenia? Jedynym środkiem byłaby wojna. Ale niechaj Włochy nie łudzą się w tym względzie. Jedno jest tylko mocarstwo w Europie, które prowadzi wojnę za ideę. Tem mocarstwem jest Francya, a ta spełniła już swoje zadanie.”

Belgia.

(Uchwały senatu.)

Bruxela, 7. września. Senat załatwił dziś po dość długiej dyskusji kwestyę budowy objęta w ustawie fortyfikacji, poczem w drugim głosowaniu przyjął cały wniosek 31 głosami przeciw 15: pięciu członków wstrzymało się od głosowania. Zwycięstwo, jakie rząd odniósł w ten sposób, jest co do liczby jeszcze zupełniejsze, niż zwycięstwo w izbie reprezentantów, gdyż za ustawą głosowała nie tylko cała lewa strona izby wyższej, lecz także wielka liczba członków partji klerykalnej. Po załatwieniu tego ważnego przedmiotu przystąpił senat do dyskusji nad wnioskiem do ustawy względem wytoczonej indagacji co do wyborów w Löwen.

Holandya.

(Adres towarzystwa anti-niewolnictwa.)

Haaga, 3. września. Istniejące w Anglii stowarzyszenie przeciw niewolnictwu podało do Króla Wilhelma III. adres z uskarżaniem się na odwleczenie emancypacji niewolników w holenderskich Indiach zachodnich. Wyrażają oraz adresanci, że wątpiwości podniesione w holenderskich izbach na projekt ustawy emancypacyjnej wydają się bezzasadne. Emancypowany niewolnik zachodnich Indji nie jest leniwy, o czem przekonano się dostatecznie w angielskiej Gujanie. Także cena przedaży jaką holenderski rząd wyznaczył na emancypację niewolników, odpowiada zupełnie wartości niewolnika i uczuciu słusności, a co do wynagrodzenia osiadłych w Surynamie właścicieli niewolników angielskiej narodowości, mają przyrzeczenie lorda Derby, że Anglia nie będzie dla nich domagać się większego niż wszyscy inni wynagrodzenia.

Włochy.

(Dzienniki jenerałów. — Sprawy rewolucyjne włoskie.)

Turyńskie dzienniki ogłaszają dekreta, według których adjutant Króla, Massimo d'Azeglio idzie na reformę, a Garybaldy i jenerałowie Manfredi i Fanti występują ze służby. Te dekreta popierają widocznie utworzenie armii w środkowych Włoszech, pod dowództwem tych mężów.

— Florencki korespondent gazety *Times* utrzymywał zawsze, że armia rewolucyjna w średnich Włoszech liczy 50.000 żołnierza, dziś nagle do innego przyszedł zdania i zmniejsza ją od razu więcej jak o połowę. Według najnowszego jego listu wynoszą połączone siły rewolucyjne w najlepszym razie mało co więcej jak 20.000 ludzi.

— *Gazzeta di Modena* obwieszcza pod d. 3. b. m. dekret, który sardyński statut konstytucyjny z r. 1848 rozciąga także na Parmę i Modenę. Aby powziąć wyobrażenie o nowym tym samowładnym zamachu dyktatora Farini — pisze *Gazeta wiedeńska* — dość przytoczyć następującą ośnowę dekretu:

Dyktator modeńskich i parmeńskich krajów: Zważywszy, że ludność bezpośrednio i ogólnem głosowaniem ponowiła uchwałę skójarzenia z konstytucyjnym królestwem Jego sardyńskiej Mości, tudzież że zgromadzenie deputowanych jednogłośnie unie te potwierdziło i utrzymało, zważywszy dalej, że na mocy tych uchwał i odpowiednio woli narodu kraje te prawnie za nietykalne części pomienionego królestwa uważane są i uważane być mają, zważywszy nakoniec, że konstytucyjny statut Piemontu stanowi zasadniczą ustawę sardyńskiej monarchyi, postanawia: Art. I. Wydany został rozkaz ogłosić konstytucyjny statut sardyńskiej monarchyi z d. 4. marca 1848. Art. II. Aż do zupełnego skójarzenia modeńskich krajów z monarchyą sardyńską pozostaje prawodawczą i wykonawczą władzą pod zastrzeżeniem gwarancyi konstytucyjnych w ręku dyktatora odpowiednio uchwałę zgromadzenia narodowego z 23. sierpnia 1859. Art. III. Ministeryalny zawiadowca wydziału sprawiedliwości i. t. d. ma zająć się wykonaniem niniejszego dekretu.

Dan w Parmie, w pałacu narodowym dnia 2. września 1859.

Farini.

Resya i Królestwo Polskie.

(Wiadomości bieżące.)

Warszawa, 7. września. Szef jeneralnego sztabu pierwszej armii, jeneral-leitnant Kotzebue wrócił z Bygi do Warszawy. Na uroczystość pełnoletności wielkiego księcia następcy tronu dnia 20. września, uda się z królestwa Polskiego namiestnik książę Górczaków z wielką wojskową świtą do Petersburga, w Warszawie zaś przyjmować będzie gratulacje władz jeneral Panjutyn. Cywilna deputacja uda się także do stolicy. Słusznie nadmieniliśmy, pisze korespondent, że co do resyjskiej jazdy żadna nie nastąpiła redukcya, i sprzedaż koni odnosi się rzeczywiście nie do nadliczbowych koni jazdy tylko do pociagowych. Pułki jazdy, które podczas krymskiej wojny liczyły po 8 szwadronów składają się teraz tylko z 5 szwadronów. Słychać, że ku końcu miesiąca objeżdżać będzie Cesarz także i południową Rosyę; w Czugujewie będzie obecnym na manewrach rezerwowej jazdy zredukowanej z dwóch dywizyi na jedną. Wielka przestrzeń kijowskiego gościńca oddano temi dniami pod obrót publiczny.

— Dotychczasowy jeneral-leitnant pierwszej armii, jeneral Melnikow ustąpił w tej funkcyi dotychczasowemu gubernatorowi w Woroneżu, jeneralowi Synielników. — Nakoniec dał znak życia także komitet dla budowy stojącego mostu pod Warszawą i rozpiął termin licytacyi na pierwsze liwerunki kamienia. — Minister dóbr skarbowych, jeneral-leitnant Murawiew powracając z zagranicy, przejeżdżał przez Polskę. Liczba znakomitości powracających z wód jest w ogóle wielka, gdyż każdy chce przez 20. września stanąć na miejscu. W mieście zmarłego niedawno gubernatora w augustowskim, został mianowany baron Fersen.

Tureya.

(Uczta dyplomatyczna. — Manewry. — Adres mieszkańców Krety. — Rozruchy na Kandyi. — Wychodźstwo Czorkiesów.)

Konstantynopol, 1. września. Dziś zaprosił minister spraw zewnętrznych, Fuad Basza, wszystkich reprezentantów obcych mocarstw na wielką ucztę dyplomatyczną. Zaproszeni przybyli bez wyjątku, a znajdowali się także pomiędzy nimi wszyscy cenniejsi dygnitarze państwa.

— Na płaszczyźnie pod Vely Effendy, przy St. Stephano, odbędą się wkrótce pod wodzą J. M. Sułtana wielkie manewry i wojenne ćwiczenia w ogniu.

— Prymasi i przełożeni gmin na wyspie Kreta przedłożyli wysokiej Porcie pisemne usprawiedliwienie, które znacznie łagodzi najnowsze wypadki na wyspie, gdzie jak wiadomo wysłano nowy oddział wojska. Adres ponawia dawniejsze zapewnienia lojalnej wierności. Na podstawie tego adresu i innych otrzymanych z kraju sprawozdań zamierza wysoka Porta jak się zdaje przeprowadzić ważne zmiany w administracyi wyspy. *Journal de Constantinople* donosząc o tem wszystkim, upewnia zarazem, że na całej wyspie panuje znowu spokój niezakłócony. — Uszkodzony niedawno drut elektryczny między Carogrodem a Skutari służy po naprawie jak pierwszej.

— Z Marsylii 7. września telegrafują: „Na wyspie Kandyi zaszły znowu podczas poboru podatków rozruchy; skaleczono i zabito pięciu poborców greckich. Na przytlumienie powstania wyprawiono dwa bataliony; hersztów już przyaresztowano. — Francya dała drogą telegraficzną swe przyzwolenie do załatwienia sprawy księstw Naddunajskich. Przygotowują w tej mierze dwa firmy.”

Pera, 24. sierpnia. Przychodźstwo Czorkiesów i Tatarów wzmogło się w ostatnim czasie tak dalece, że rząd musiał obmyślić środki, ażeby im pod opieką półksiężycza zabezpieczyć nową egzystencję. Postanowiono wyznaczyć im grunta w Azji. Wielu z tych żurali wyprawiono już do rozległych dóbr Sułtana pod Kutahia i na wybrzeża Anatolii. W ten sposób pozbędzie się rząd wychodźców i nie poniesie przeto żadnej szkody, gdyż przychody z tych urodzajnych rozlogów nie pokrywały dotychczas nawet kosztów administracyi.

A z y a.

(Doniesienia z Chin.)

Hongkong, 4. lipca. *W. Ztg.* pisze: Z niecierpliwością oczekują rezultatu, czy Cesarz chiński zechce teraz uznać przy-

mierze zawarte dnia 1. lipca 1858 r. W Chinach obiegają pogłoski, że angielska ambasada napotka w swojej podróży do Pekinu na opór stanowczy, pod dowództwem brata Cesarza ma być ustanowiona nad brzegami rzeki Peiho wielka armia. Rosyjski poseł nie jest zamordowany, jak obiegały wieści, tylko z Pekinu wygnany. Są to jednak tylko pogłoski, i należałoby się spodziewać, że się niepotwierdzą, przy tem wszystkim nie ufają Chinom i przygotowano się na wszelkie wypadki. Nie podlega żadnej wątpliwości, że opór Cesarza zniknie wkrótce w obec angielskich dział. Anglicy zjednoczeni z Francuzami i Amerykanami odplyneli na północ w sile 30 okrętów wojennych; jest to zawsze dość okazała eskadra na poparcie domagań sprzymierzonych. Widoczna jednak, że Chinowie nie postępują szczerze, i zawsze jeszcze nie są przystępni; nawet gdy Cesarz potwierdzi traktaty, dłuższy jeszcze uplynie czas, nim znowu ożywi się hand l. Przyszła poczta przywiezie zapewne coś więcej stanowczego, liczna eskadra wstrzymuje jeszcze Chinów od kroków nieprzyjacielskich, zaś jeżeliby wojenne stosunki w Europie zmusiły nas do odwołania tej eskadry, wówczas niezawodnie powtórzyłyby się wypadki 1856 roku.

Afryka.

(Projekt fortyfikowania Alexandryi.)

Według najnowszych wiadomości postanowił Said Basza ufortyfikować Alexandryę. Ufortyfikowanie tego miasta zalecali już dawniej kilkakrotnie Anglicy.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 12. września. Tutejsze dzienniki donoszą, że na warsztatach okrętowych w Pola rozpoczęto się wkrótce budowa dwóch fregat pospiesznych i 32 większych łodzi kanonierskich.

Londyn, 12. września. Persigny odjechał w odwiedzinę do lorda Palmerstona. — Na pokładzie „Lewiathana“ nastąpiła eksplozja, przyczem zginęło czterech palaczy; główne części okrętu nie są uszkodzone.

Urzędowy telegram o wypadkach na rzece Peiho w Chinach jest następujący:

Aden, 29. sierpnia. Admirał Hope, szturmując baterję nad Peiho, stracił trzy okręta i 464 ludzi w ranionych i poległych; strata francuska wynosi 14 ludzi. Pełnomocnicy powrócili do Kantonu.

Parma, 11. września. Zgromadzenie wotowało detronizacyę dynastyi bourbonńskiej i adres dziękczynny do Cesarza Napoleona. Wniosek względem przyłączenia do Piemontu wzięto pod rozwagę, jak również projekt względem wzniesienia pomnika na cześć tych wszystkich, którzy od roku 1848 polegli w obronie jednności włoskiej.

Bononia, 10. września. Zgromadzenie rewolucyjne nadało Cyprianemu tytuł i władzę jeneralnego gubernatora z odpowiedzialnymi ministrami, upoważniło go do obrony kraju, i zaleciło mu popierać wszelkimi siłami unię Włoch centralnych.

Nowy Jork, 31. sierpnia. W Kansas wybuchły niepokoje. Traktat Nikaraguy ma być ratyfikowany.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 14go września. Na targ przedwczorajszy przypędzono 214 wołów, mianowicie z Dawidowa 3 stada po 24, 4 i 10 sztuk, z Szczerca 2 stada po 18 i 8 szt., z Mikołajowa 13, z Lesienic 2 stada po 30 i 15 szt., z Bóbrki 24, z Rozdołu 5 stad po 7, 10, 17, 10 i 14 szt., a ze Stryja 10 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu tylko 145 sztuk na potrzeb miasta, i płacono za woła, mogącego ważyć 280 $\mathcal{E}$ mięsa i 26 $\mathcal{E}$ łożu, 52 zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 390 $\mathcal{E}$ mięsa i 60 $\mathcal{E}$ łożu, kosztowała 76 zł.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13 września.

Hotel rosyjski: PP. Raciborski Stan., z Krakowa. — Br. Seredecki Wasilko Jordaki, z Berhomet. — Wiedburg Fryd., c. k. kapitan, z Krakowa. — Babecki Kaj., z Byszowa. — Burowski Mac., z Ilurki.

Hotel europejski: Zgądzński Konstanty, z Ulička. — Czajkowski Jan, z Bóbrki. — Paradowski Felx., z Kotowa. — Hr. Zabielski Lud., z Wiednia. — Tyszański Felx., z Martynowa. — Grabiński Hen., z Trzciany. — Bogdanowicz Marec., z Laszek murowanych.

Hotel Langa: Wemuth Ludwik, doktor medycyny, z Wiednia.

Hotel krakowski: Nahujowski Antoni, z Czernicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. września.

PP. Szczerowski Jan, do Dryszczowa. — Rozwadowski Konst., ces. ros. pułkownik, do Bara. — Tulczyński Karol, c. k. porucznik, do Stryja. — Debeta Jul., c. k. porucznik, do Tarnopola. — Grohann Fran., c. k. starosta obwodowy, do Stryja. — Strasz Fel., do Czarnuszowic. — Mniszek Zyg., do Kamienica. — Mniszek Wład., do Brodów. — Korytko Sew., do Suchodołów. — Münter Herm., do Wawiowa. — Nahujowski Jan, do Kropiwnik. — Wojciechowski Wik., do Dąbrowy. — Komarnicki Bol., do Sasowa.

T E A T R.

Dziś nowa komedia niemiecka ze śpiewami: „Kathi von Eisen.“

Dziś w cyrku W. Carré wielkie przedstawienie.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. września.

Pora	Barometr w mierze parys. + przeważoty do n° Reaum.	Stożek cieplecia według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325.64	+ 8 2°	90.5	zachodni	sl.
2. god. po poł.	325.42	+ 9 8°	88.0	"	"
10. god. wiecz.	325.67	+ 7 4°	93.2	"	"

ilość deszczu 3.0020.

Kurs lwowski.

Dnia 14. września

	gotówka		towarem	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski . . . . . wal. austr.	5	70	5	79
Dukat cesarski . . . . . " "	6	75	6	83
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	9	65	9	83
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	87	1	92
Talar pruski . . . . . " "	1	82	1	86
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. . . . . bez	52	6	82	74
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne . . . . . kup. nów	71	43	72	13
5% Pożyczka narodowa	76	50	77	75

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 14. września.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. — Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78 20. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. — Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. — Metaliki po 5% za 100 zł. 73 25; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —; z roku 1854 za 100 zł. —. — Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. — Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granica uproszowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. — B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Nizszej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Kroatyi i Slavonii —; Galicyi —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzula losowania w roku 1869 —. — Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcyje. Banku narodowego sztuka 875 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 207 40; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —; Lloyda w Tryescie po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 103.50. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko —. Lipsk za 100 talarów —. Liworna za 100 lirów toskańskich —. Londyn za 10 funtów szterl. 121.75. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. —. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow woloskich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wekslowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 75, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 12. września.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	68.50	69.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	78.10	78 20
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 "	—	—
Metaliki po 5% za 100 zł.	73.25	73 50
dtto. " 4 1/2% za 100 zł.	64.50	65.—
Przeznac. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	295.—	300.—
" 1839 " 100 "	116.50	117.50
" 1854 " 100 "	108.—	108 25
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—

B. Krajów koronnych

	pien.	towar.
Nizszej Austrii	90.—	92.—
Węgier	72.—	73.—
Banatu Temeskiego, Kroatyi i Slavonii	71.—	71.50
Galicyi	72.—	73.—
Bukowiny	70.—	70.50
Siedmiogrodu	69 50	70 50
innych krajów koronnych	84.—	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—	—

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	850.—	865.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	202 50	202 80

Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po

500 zł. mon. konw.	540.—	545.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1780 —	1785
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	262.50	263 —
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	168.50	168 50
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	136 —	137.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	120.—	121 —
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—	—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	444.—	448.—
Lloyda austr. w Tryescie po 500 " "	230.—	240.—

Listy zastawne.

Banku narodowego dozwolonego w mon. kon. 6letnie po 5% za 100 zł.	98 50	99.—
10 " " 5% " 100 "	91.—	94 50
przeznaczone do losowania po 100 zł.	86.—	86 50
na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99 50	100.—
Banku narodowego dozwolonego w wal. austr. przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	82 25	82 75

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztuka	95.75	96.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	80.—	82.—
Salma 40 " "	40.—	40.50
Palfiego 40 " "	37.75	38.25
Clarego 40 " "	37.50	38.—
St. Genois 40 " "	36.—	36.50
Windischgrätz 20 " "	24.75	25.25
Waldsteina 20 " "	26.50	27.—
Keglevicha 10 " "	14.50	15.—

Na 3 miesiące.

Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	108 50	109 —
Frankfurt n. M., za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty	108.50	109 —
Hamburg za 100 marko banko 2 1/2%	95.—	97 —
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	126 —	126 50
Paryż, za 100 franków 3%	50.80	50 80

Kurs złota.

	pien.	cen.	6 zł.	3 czt.
Dukaty ces. mennicze 6 zł.	17	20	17	24
Korona	10	5	10	7
Napoleonodor	10	20	10	22
Rosyjski imperyal	10	20	10	22

KRONIKA.

Ofiary na ranionych żołnierzy w lwowskim okręgu administracyjnym. Ofiarowali się przyjąć na trzymiesięczne utrzymanie WW.: Baron Romaszkan, właściciel Horodenki 5 ranionych; chrześcijańska gmina Horodenki 2, żydowska gmina Horodenki 1; gminy: Jasienów z Głuszkowem 1, Czerniatyn z Wierzbowcem i Oknem 1, Tyszkowce 1, Raszków, Olejowa Królówka i Korniów ol. 1, Korniów, Olchowce i Kunioszowce 1, Czernelica z Chmielową 1, Dąbki, Repużyńce, Daleszowa i Kolanki 1, Siemakowce z Bilką 1, Potoczyska 1, Horodnica i Perediwanie 1, Strzylice z Probabinem 1, Serafińce 1 ranionego. Krzysztofowicz, właściciel dóbr Jasieniowa obligację narodowej pożyczki w nominalnej kwocie 20 złr. m. k., Zajączkowski, przełożony powiatowego urzędu w Horodence 10 zł. aust. wal., Nikołaj Peznarowski, właściciel gruntowy w Korniówie po 3 zł. a. w. przez 3 miesiące. Chrześcijańska gmina Gliniany przyjmuje 4 ranionych, żydowska gmina Gliniany 2 ranionych, Dr. med. Matelski i chirurg Eliasiewicz w Glinianach bezpłatną pomoc lekarską tym 6 ranionym, gmina Zoločce przyjmuje 4, siostry miłosierdzia w Zoločcach 4 ranionych, powiat złoczowski 10 ranionych żołnierzy na 6 miesięcy, lekarze złoczowscy bezpłatną pomoc lekarską. Gminy: Smarżów 2 ranionych, zaś Romanówka, Zawidze, Stanisławczyk, Turze i Hucisko, Mikołajów, Hrychowola, Łopatyn, Bałjów, Kustyn, Baryłów, Ruda, Manastyrek, Szczerowice, Uwin, Chmielno, Rudenko Lackie i ruskie, Kalików, Niemilów, gminy powiatu Olesko, gminy Jezierna, Danilowce, Nestrowce, Harbuzów, Łopuszany, Hukalowce, Monitówka, Jarosławice, Meteniów, Nuszcze, Kabarowce, Wołoszkowce, Iwaczów, Perepelniki, Zborów, Prysowce, Korszyłów, Pohrebce, Cecowa, Olejów, Białokiernica, Bzowica, Podhajczyki z Wołoską, Jackowce, Serwiry, Mszanna,

Kudynowce, Jarczowce, Towstogłowy, Kadobińce i Beremowce wszystkich należących do wymienionych gmin. Nagler, chirurg w Zborowie, bezpłatną pomoc lekarską. Gmina Pomorzany przyjmuje 3 ranionych. Braunstein, pomocnik chirurga w Pomorzanych bezpłatną pomoc lekarską.

Wykaz

dochodów na c. k. uprzyw. galicyjskiej żelaznej kolei „Karola Ludwika.“
Przestrzeń obrotu 23 mil.

Miesiąc	Komuniacya osób		Transport towarów		Razem	
	Liczba podróźnych	wal. aust. zł. c.	cełnary celne	wal. aust. zł. c.	wal. aust. zł. c.	zł. c.
Sierpień 1859	53 505	70.679 49	328.533	93.717 46	164 396	96
Dodawszy do tego od 1 stycznia do 31. lipca 1859	227.882	347.418 80	2.551.803	706.502 18	1.053.920	98
Razem	281.387	418.098 29	2.830 336	800.219 64	1.218.317	94
Dochód brutto (na przestrzeni 16 mil) wynosił w sierpniu 1859 r.					95.163	62

Prócz tego przesłano 43.038 celnych cełnarów artykułów własnych bez policzenia należyłości transportowej.
Wiedeń, 1. września 1859.
C. k. uprzyw. galicyjska kolej żelazna „Karola Ludwika“.